

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhia pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garand — și timbru de 60 fl. pentru fie-care publicare.

Acțiune politică.

III.

Fiind constatată necesitatea reviziei concluziilor conferențelor anterioare, se naște întrebarea, că această reviziune în care direcțiune trebuie făcută?

Avem să distingem aici între programul național dela 1881, care conține postulatele noastre naționale și între programul de acțiune, determinat prin concluziile conferențelor cu privire la ținuta partidului național față cu viața publică a Ungariei și în special față cu legislațiunea țării.

Ce se atinge de cel dintâiu, care are să fie *credeul politic al poporului român* și să marcheze principiile, pe cari se bazează lupta noastră politică și are să conțină atât gravaminile cât și postulatele noastre, credem că o reviziune temeinică este tot atât de necesară, ca și la al doilea, căci conține o mare contradicție principială în părțile sale cele mai esențiale, când punctează ca basă nealterabilă și fundamentală principiul modern și liberal de *egală îndreptățire* a naționalităților și în același timp insistă deja la locul prim pentru respectarea principiului cu totul contrar, învechit și conservativ al *dreptului istoric*.

O asemenea reviziune însă deoparte este un lucru de importanță deosebită și de consecuențe grave, încât ar fi o dovadă de ușurință, dacă fără de orice pregătire și pe calea unei grăbite lucrări de câte-va ore, am voi să-l rezolvăm; ear' de altă parte e o chestiune, care nu este atât de urgentă, ca deja astăzi să ne vedem puși înaintea necesității unei rezolviri grabnice și imediate.

Din aceste considerațiuni credem, că e mai bine dacă această parte a chestiunii rămâne deocamdată neatinată și dacă noi ne concentrăm într-o atențiune asupra întrebării de actualitate, urgentă și neamânabilă, a *programului de acțiune față cu legislațiunea țării* și cu noile alegeri cari în curând au să ne bată la ușă.

Conferența dela 1881 a fixat ținuta partidului față cu legislațiunea țării prin decretarea pasivității, care mai târziu și anume condiționat la 1887 și necondiționat la 1892 a fost estinsă asupra tuturor alegătorilor români de sub corónă Stului Stefan.

Astăzi în fața alegerilor nouă are deci să ne preocupe întrebarea, dacă decretarea pasivității a fost *îndreptățită și oportună*, dacă *modalitățile executării* acestui conclud au fost corespunzătoare, dacă pasivitatea și-a ajuns *scopul* și în fine dacă pe baza esperințelor din trecut și cu considerare la condițiunile în cari ne aflăm, este sau nu posibil și cu scop a o *susține neschimbată și pe viitor*?

Vom lua pe rând aceste întrebări; dar' nu putem intra în apăsarea lor înainte de a ne lămurii în mod prealabil cu totă claritatea despre *esența, scopul și modalitățile pasivității, ca sistem de luptă politică în general*.

Se pare lucru straniu, ca noi după ce decenii de-a rândul observăm o politică pasivă, să mai simțim necesitatea unei lămuriri asupra esenței și scopului

precum și a modalităților de pasivitate politică. Și totuși nu ne putem subtrage dela acest lucru, pentru-că în sinul nostru de fapt există de mult o vedită confuziune în apăsarea acestui sistem de luptă politică, pe care timp îndelungat l'am accentuat ca o lozincă bine sunătoare, fără a ne da seamă din destul despre însemnătatea ei.

Să nu ne mirăm deci, când vedem că e în continuă creștere numărul acelor, cari nu mai înțeleg ceea-ce vrea să fie pasivitatea și cari în mase tot mai mari încep a o abandona.

În viața constituțională *esența pasivității* reșede într-aceea, că cel nedreptățit de sistemul dominant, neputând împedeca cu mijloce *legale* nedreptatea ce i-se face și deoind a se folosi de mijlocele ilegale, *declină dela sine răspunderea* pentru stările ce i-s-au creat și i-se creează, și pentru consecuențele acestora, și deși li-se supune, nu le recunoște în internul său de *obligătoare*, ci de jure le ține de nule, susținute și validate numai prin forță.

Scopul pasivității așa dar' nu poate fi altul, decât a *manifesta nemulțămirea* cu stările existente, a îndigita la basă lor ireală, nesănătoasă și netrainică, și a *împedeca* — prin golul ce faci să se formeze, — *mersul normal* al organismului de stat.

Pasivitatea este deci o radicală și energetică *demonstrațiune politică*, un act de ultima rațiune în viața constituțională, care marchează punctul despărțitor între lupta *legală* și cea *revoluționară*.

Resistența pasivă față cu legislațiunea unei țări se poate manifesta pe diferite căi, în special:

prin abținerea alegătorilor de la urnă,

prin abținerea celor aleși de la lucrările legislațiunii și

în fine prin semnalarea energică a existenței pasive în *sinul parlamentului*.

Mai des, partidele politice, cari se văd necesitate a observa o politică de rezistență pasivă, se folosesc de a doua modalitate, care este mult mai sigură și mai eficace de cât cea d'întâia și totodată e și mai puțin anevoioasă și consumătoare decât cea din urmă.

La noi însă alegerea căii acesteia a devenit imposibilă, după ce omenii sistemului dominant, cari la timpul său înșiși s'au folosit de ea și au cunoscut din experiențe proprii eficacitatea ei, din incidentul ținutei manifestate de câți-va deputați români ardeleni, cari deși aleși pentru dieta din Budapesta, nau voit să intre în ea, decât numai după amenințări că-și pierd mandatele: s'au îngrădit în contra unei asemenea eventualități compromițătoare pentru constituționalismul lor prin art. de lege XXXIX. din 1876, decretând pe calea legii *anularea mandatului* acelor deputați, cari la provocarea camerei după pușcări nu-și prezentă mandatul până la un termen anumit.

În vederea acestei legi conferența de la 1881 s'a decis pentru *abținerea alegătorilor de la urnă* și acest conclud formeză acum obiectul apăsărilor și cercetărilor noastre.

Istoricul Episcopiiilor nouă

de George Ardelean.

(Urmare.)

2. Credincioșii români din *eparchia Timișorei* încă au subțernut următoarea petițiune:

Inalt Congres Român Bisericesc greco-oriental! O dorință ferbinte a Românilor de religie gr.-orientală din Austria a devenit realizată, am ajuns a vedea întrunit Congresul românilor gr.-orientali din Ungaria, Banat și Transilvania, dela care așteptăm vindecarea multor rane seculare bisericesci religioase și școlare ca organ menit pentru acest scop mare. Trăind în această convingere și nutrirind speranța în buna voință a acestui Inalt Congres, venim subscrișii a arăta și a descoperi doririle, de cari suntem repuși și rugăm prețuita sprijinire întru alinarea și încetarea lor.

Inalt Congres! Un număr mare de români de legea gr.-orientală din Banat, anumit o parte însemnată a poporului român gr.-or. ce locuiesc în Banatul Timișian, este adânc mâhnit și vătămat.

I. Pentru-că la timpul său, când s'a reînființat Metropolia română dreptcredincioasă din Ardeal, li s'a denegat o diecesă proprie, un Episcop și scaunul Episcopesc în mijlocul ei, și o consumă această durere cu atât mai tare cu cât acesta se ține de un drept prea scump și secular al ei. Apröpe 600.000 de români gr.-or. au dorit și cerut de multe-ori despărțirea lor de către coreligionarii nostri sârbi și motivul cel mai momentos era, ca să scape de sub apăsarea ierarhiei sârbesce, iar de altă parte pentru a deveni earăși în proprietatea lor religioasă, pentru a *ave episcopia românească a lor veche în Timișóra*, căci poporul român susnumit a fost dat, de când se scie a-și afla mângăierea sa bisericescă, pacea conștiinței sale și mântuirea nemului său într'însa. Dorere însă că pe când această populațiune accepta cu nerăbdare cea mai mare pe lângă reînființarea metropoliei române să se reînființeze și episcopatul ei, — se sparse și se împărți parte diecesei din Arad, parte celei de nou restaurate din Caransebeș, și ce e mai amar, parte se lăsa sub diecesele sârbesce din Verșetiu și Timișóra, cu tóte că populațiunea sârbă a acestor două diecese abia se urcă la vreo 200.000 de suflete, și nu erau înființate decât pe ruinele celor române ce existau și sub Turcul la gonirea lor pe la anul 1716.

Dauna cea mare, ce urmăzează pentru națiunea întregă prin denegarea episcopiei române în Timișóra, este prea învedereată și prea de multe-ori discutată în publicitate, decât să fie lipsă a o desfășura aici, una înse suntem siliți a aduce la cunoștință Inaltului Congres, adevă, că cum stă poporul român gr.-or. de aici mai rău, decât cum au fost și au stat mai înainte.

Decăderea poporului în privința moralului înainteză cu pași giganti, depopularisarea satelor de suflete române crește într-o cățime înspăimântătoare, eară sărăcia materială și morală tot mereu îl despöie de binele său strămoșesc, dacă biserica, ultima speranță nu va îngriji a ridica aici în Timișóra un stêlp ferm pentru reculegerea și reînăsătoșarea de atâtea bóle ce amenință pe poporul român, cu stêrpirea lui totală din Banatul Timișian, atunci trebuie să peară și nici o putere fizică nu-l va putea opri dela periclene în care vitruga sórte l'a svărlit, căci numai biserica a fost factorul cel potinte, care să sus-

țină naționalitatea și religieuna sa, deși ea era esarëndată străinilor. E adevăr că grijesc trei episcopi pentru poporul Timișian, al Aradului, al Caransebeșului și cel sârbesc al Timișorei, dar chiar aici zace răul, căci unitatea în conducerea sufletescă și în învățătură lipsește cu totul, *de aceea numai o episcopie română în Timișóra poate să fie mântuirea poporului drept credincios român din Banatul Timișian* și numai un viitor de rău al său poate denega acest adevăr chiar.

II. Pentru-că avem multe comunități amestecate cu sârbi, cari însă și acum se află sub administrațiunea dieceselor sârbesce spre scăderea și perderea noastră națională, căci desbinarea lor nefind otărită prin art IX din legile 1868 și § 8 al acestui articol dispune că în privința averei (A két metropolia külön valásából eredő minden nemű követelések) să se facă proces formal înaintea unui for delegând de Maiestatea Sa — dar despre aceea când au românii a se deslipi de ierarhia sârbescă nu se amintesc nimic. De altă parte eară în mai multe comune amestecate murind preoții români, precum e în comuna Mehala și Foen, episcopii sârbesce nu înlocuesc parochiile aceste vacante cu alți preoți români, ci lasă să le administreze preoții sârbesce în limba lor.

III. În cele mai multe comune românesce s'a denumit de către archiereii sârbesce un număr de parochi cu mult mai mare de cât a fost lipsă, încât în acele comune numărul sufletelor nu sta în proporțiune cu numărul preoților, acești preoți trăesc prea miserabil și nu pot coresponde chemării și misiunii lor înalte.

IV. Multe comune românesce sunt provăzute cu preoți nedemni, obtrudați lor de fostul regim bisericesc fără a fi avut ei altă calitate, decât protecțiunea și nepotismul mai marilor bisericesci de atunci, iar credincioșii români sunt siliți a-i răbda și acum.

Considerând aceste tóte, noi subscrișii rugăm în profundă umilință pe Inaltul Congres național bisericesc român gr.-or., ca înalt acesta luând în considerațiune sus atinsele momente mult ponderöse pentru noi Românii din Banat:

ad. I. Să espună în principiu restaurarea episcopiei românesce gr.-or. în Timișóra, constând din protopopiatele Timișorei, Lipovei, Hasiașului, Jebelului, Ciacovei și a Comloșului ban., spre care scop să facă pașurile necesari la înaltul regim spre întărirea acestei episcopii dela care depinde viața noastră națională.

ad. II. Să facă pașii necesari pentru-ca și până ce se va decide cauza materială a comunelor mestecate, credincioșii români să se scótă de sub ierarhia sârbescă și să se alăture respectivelor diecese române; — ear pentru delegarea forului Judicial să facă o reprezentare înaltului Guvern.

ad. III. Să espună reducerea parochiilor și să fipseze numărul preoților după numărul sufletelor; — și în fine ad. IV. Ca înaltul Congres să binevoiască a legii, ca pe viitor parochii să se alăge de către respectivele comune, susținându-se respectivelor consistorii dreptul de întărire.

Recomandând încă odată cele mai sus înșirate binevoințe Inaltului Congres rămânem

Inalt Onoratului Congres Național bisericesc român greco oriental

Timișóra în 2/14 Octombrie 1868 prea umiliți servi (urmăzează subscrierile Comunelor

bisericesci din fosta Episcopia sârbescă a Timișorei apoi subscrierile următoare):

Meletiu Dregici, Atanasiu Rațiu de Caransebeș avocat, George Ardelean vice-fiscal, George Nedelcu avocat, Stefan Ioanovici neguțător și reprezentante, Pavel p. Seiman m. p., Traian Lungu învățător, George M. Liotta neguțător, George Teodorovici, Alecsandru de Trombitași, Pavel Alecsandru, George Lazarovici, Eftimie Murgu, George Paulovici primarul corporației călciunilor, Petru Alecsandru, primarul corporației cojocarilor, George Stoia primarul corporației strătiarilor. In numele Comunei Bisericesci George Ungurian tutor primar, S. Ianovici titor.

(Va urma.)

Dotațiunea preoților.

Temă dezvoltată în conferința preoțescă din protopresbiteratul Cohalmului.

(Urmare.)

Ne este cunoscut tuturor că multe sunt năcazurile, multe sunt lipsele și nevoile, multe durerile ce vin preste omenime în cursul vieții pămâtesci, și aceea o știm iarăși, că preotul afară de chemarea sa pastorală mai are și altă chemare și adevă în primul rând e cetățean, apoi membru al unei națiuni și cap de familie; de aceea nu pot trece cu vederea fără de a afirma, că afară de cele amintite mai sus, păstoriul sufletește spre a pute ține pas și cu lumea din afară, ne condiționat are lipsă de a-și îmbogăți spiritul său și cu învățături de acelea cari îi vor arăta ținuta și directiva ce are s'o observe în deosebitele împrejurări din viață, cu acele învățături prin cari omenimea din stadiul său primitiv s'a ridicat la gradul culturai de astăzi.

Necondiționat are lipsă un păstor sufletește de nenumărate cunoștințe atât religioase cât și lumesci, căci aproape în toate afacerile sale poporul nostru, neavând afară de D-zeu pe altul pe nimenea, spre care se-și îndrepte privirea de cât pe preotul, alergă la acesta spre a afla mângăiere spre a afla alinare și spre a-i cere sfaturi și învățături. De aici urmează logică, că atât în trecut cât și în prezent preoțimea este considerată de omenime de un izvor dumnezeesc la care alergând unul fiesce-carele, a primit apă vindecătoare atât pentru bătăile sufletești cât și trupesci.

Din cele până aici espuse se vede dar', că spre a se pute preotul dedica numai și numai chemării sale preoțesci, are lipsă în primul rând de o mare și deosebită învățatură; ear' ca după învățatura sa se pōta vede și rodurile dorite, trebuie în toate se premărgă cu exemplu, și nimic din cele susținute de dinsul se nu stingărescă.

Morala și religiozitatea pe lângă învățatură, sunt pentru un preot compasul conducătoru la împlinirea grelei sale misiuni.

Pentru de a pute fi preotul stăpân peste acest compas, trebuie se fie scutit de valorile și năcazurile lumesci, și subsistența trebuie se-i fie asigurată.

Ne este cunoscut tuturor însă, că cea mai mare nelinește ni-o cauzăză câștigarea celor de lipsă pentru viață, asteliu, că de multe-ori mai întâi trebuie se ne cugetăm la câștigarea acestora, și numai după aceea la împlinirea chemării noastre preoțesci.

Se zice că „cine slujesc la altar, dela altar se se hrănescă.

După trista esperiință ne-am putut convinge însă, că în timpul nostru de astăzi, dacă nu vom mai mișca și noi în drēpta și stānga, ci ne vom mārșini numai și numai pe lângă cele ce incurg la altar, cu cele ce incurg aici și preste tot cu ce dă poporul nostru preoților săi, în cele mai multe casuri am fi peritori de tōme. Pōte că va fi fost timpul odată, când slugitoriul altariului se se fi hrănit numai dela altar, sau pōte se vină chiar acel timp; astăzi însă nu este, căci omenimea s'a mai rēcit în credință, și nu jertfescă aproape nimic la altariului Domnului, decât numai atunci când n'are încotro și a ajuns în năcaz, sperând astfel că prin jertfa adusă D-zeu îi va restabili liniștea perdută și-i va scōte din năcazul în care se află.

La adresa noastră a preoților pōte că ar fi unii și alții cari ar zice că nu suntem vrednici de o sōrte mai bună de cât cea de până acum, pentru-că am lāsāt poporul a se rēci

în credință și a se depărta de casa lui D-zeu. Acestora însă li-am putē rēspunde cu cuvintele lui Christos. „Nu judecați, ca se nu fiți judecați, și cu acestea... dā-mi tu mie întâi de ce am lipsă și apoi dā-ți voi și eu ție, nu hrană trupescă, ci hrană sufletească cu care se viezi în veci“.

Spre a eși deci din nelineștea și năcazurile vieții spre a ne pute împlini cu sfințenie, chemarea, ce vom face, în ce direcțiune ne vom arunca privirile și dela cine se pretindem sprijinul de lipsă?

Rēspunsul cel mai potrivit ar ar fi acela, — că dela aceia în al căror ogor lucrăm. Și intradevăr așa s'ar și cuveni, căci după zisa sf. ev. Mat. cap. X. v. 10—11 „Vrednic este lucrătorul de hrana sa“. Considerând însă că multe sunt năcazurile și nenumărate lipsele poporului nostru, cătră care am avē drept a ne adresa, nu aflū recomandabilă o pūcedere a noastră de a impune acestuia imposite nouē întrū acoperirea lipselor nōștre. Nu o aflū recomandabilă din acel punct de vedere, căci prin această n'am face alta, decât am înstrăina pe ai noștri de noi și de altariul și casa lui D-zeu. (Va urma.)

Revistă esternă

Liga revoluționară a Bulgarilor.

Multiple crime comise de ȳmenii ligei macedo-bulgare sub cōducerea faimosului Sarafov au deschis în fine ochii diplomației interesate de pacea în Balcani, și deosebi la întrevinerea Rusiei guvernul turcesc aplică față cu ea represalii aspre. Deosebi după declarația ambasadorului Sinovjev, că Rusia nu aprōbă nici-de-cum machinațiunile ligei, guvernul turcesc a arestat în Salonic șēsezeci membri de ai ligei, între cari doi notabili bulgari, șapte profesori și nūmēroși învățatori. La profesorul Kancev s'au aflat senșori compromițetōre, din cari a eșit la iveală, că comitetul planua o conspirație contra Turciei. Prin aceste scrisori e compromis și dragomanul consulatului rusesc din Salonic, care mijloeca contactul între conspiratori și comitetul din Sofia.

Guvernul bulgar e în cea mai mare perplexitate, de ȳre-ce chiar și numai vēștea despre disolvarea reuniunii de pușcași a ligei a produs agitație și dā ansă la cele mai necruțătōre atacuri — atât în presă, cât și în popor — nu numai contra principelui și guvernului Bulgariei, ci și contra Rusiei, din cauză că s'a pus în fruntea statelor cari au pretins reglementarea ligei.

Presa bulgară, sērba și chiar și cea din Grecia se ocupa aproape esclusiv cu această nouă fasă a cestiunii macedonene.

Reforma armatei engleze. Nesuccesul operațiunilor armatei engleze în Transvaal, contra unui popor neasemănat mai mic la număr și fără armată regulată, scōte tot mai mult la ivēla necesitatea unei reforme radicale în organizarea armatei engleze. Acestei necesități dā expresiune chiar și „Times“ într'un articol din șēptēmāna trecută, în care solicitând reorganizarea recomandă parlamentului se nu-și pērdă timpul cu discuții lungi asupra rēspunsului la mesaj, ci se începă imediat munca mare a reorganizării armatei. Evenimentele din cele 18 luni pe cāmpul de rēșboi din Africa — zice „Times“, — ne-a putut convinge pe toți, că în cazul unui conflict cu vre-una dintrē puterile europene Angha va mânca bātăie. Țeara a cāpētāt aspră lecție în Transvaal; a trebuit se vadă, că la prima ciocnire cu starea reală întreg organismul ei militar s'a descompus în elementele lui constitutive; că imensele ei isvōre auxiliare, tainice, au fost puse la grea încercare în lupta cu inamicul, pe care toți sfetnicii țerei ni-l prezentau ca pe ceva ce nici nu vine luat în sēmă... Țeara pretinde, ca pe viitoriu se fie cruțātă de scene atât de deșosītōre, cum fuseseră cele de la începutul rēșboiului...

Dovadă această, că Englezii încep a-și recunōște neputința de a sugruma în definitiv libertatea Barilor, în butul tuturor jertfelor de ȳmeni și bani și în butul tuturor terōrisărilor sēvērșite de Kithener față cu nenorocitul popor. Despre aceste terōrisări și barbarii ne dā o icōnă ingineriul șved Liadvall, care înainte de rēșboi era angagiāt la minele de la Iohannesburg și re'tors zilele acestea

în Europa, a povestit ziariului „Kreuzzeitung“ unele din isprăvurile Englezilor. Înainte de a cādē în mārșile Englezilor ținutul de la Iohannesburg, poporația nu avea se îndure nici un neajuns, ca și-cum nici nu ar fi fost rēșboiul. După intrarea Englezilor însă — spunea Liadvall — totul s'a schimbat. Soldații englezi răpiau și jāfuiu tot ce le cādē în mārșă. În scurt timp au mistuit totul, și mulți ȳmeni periau de fōme. Pretutindenea în Transvaal veđi numai ruine și miserie. „Pot afirma cu cōștiință liniștită — zicea ingineriul, — că 78% din casele mistuite de foc, au fost aprinse direct la mandatul lui Kithener, și e ceva sfāșietor de inimă se veđi mulțimea de copii, femeii și moșnegi, goli și istoviiți de fōme, rātācind ca vai de ei pe cāmpuri.

Nu sunt rari casuri, că dai peste nenorociți de acestia pe cāmp ori pe drumuri alināndu-și fōmea cu hoituri de animale, trecute deja în putrefacție..

Rēspuns.

La întrebarea părintelui George Babeș, în ce privește glasul și voscrēsna la intrarea Triodului, și în intervalul dela Paști până la Rusali, vin a da următorul rēspuns:

Triodul nu alterēză cu nimica mersul normal al octoicului cu cele 8 glasuri și cele 11 voscresne, prin urmare glasurile cu voscresnele și fac cursul lor normal și după Dumineca cea din naintea botezului.

În Dumineca Vameșului și a Fariseului vine glas 8 și voscrēsna 11 numai în acel cas, când în Dumineca a 33 după Rusali ar cādē resp. cade intrarea Triodului, atunci urmēză în rēnd normal glas 8 voscrēsna 11.

Când însă Dumineca Vameșului și a Fariseului nu cade în Dumineca a 33 după Rusali, atunci trebuie se urmeze glasul și stētlina, care vine pe acea Dumineca; cade Dumineca Vameșului și a Fariseului în Dumineca a 34 după Rusali, atunci vine glasul 1 voscrēsna 1; cade în Dumineca a 35 d. R., atunci vine pus glas 2. voscrēsna 2 și așa mai departe.

Așa o prescrie tipicul din Evangelia folosită la noi în archidieceasa, tipărită sub fericitul Șaguna în anul 1859 aici în tipografia noastră archidieceșană.

În privința această la pagina 159 cetim următoarele:

Dela Dumineca cea după botez până la Dumineca Vameșului nu s'a pus glasul, nici stētlina, pentru-că se sue și se pogōra l'astile, precum mai sus am zis. Și pentru aceea când vrea cineva se caute la Duminecele acelea, caute întâi în Dumineca carea va vrea în tabla Paștilor celor viitoare, la câte zile ale lunei se taca, și intr'acea va afla Evangelia însemnată; apoi se trecă la tabla Paștilor celor trecute, și acolo se la sēma, ca se lase Dumineca ce se află la atâtea zile a aceleasi luni, și acolo este însemnat glasul și stētlina. Pentru pida: Vom se aflăm întrū acest an, care stētlina și glas se cāntă, când se începe Triodul.

Și de vreme ce Paștile cele viitoare vin la 15 zile ale lui Aprilie, vom afla întrū aceiași tablă că Dumineca Vameșului se face la 4 Februarie. Deci acum mergem la tabla anului trecut, adevă la 26 zile ale lui Martie, pentru-că la atâtea zile s'a făcut Paștile cele trecute; și intră acea tablă vom afla cele 4 zile ale lui Februarie, și este însemnat glas 5 stētlina 5 și pentru aceea zicem, că în anul acesta când se începe Triodul avem glas al 5 stētlina 5, și așa se cade se facem.

Așa ne învātă tipicul, și așa trebuie se urmăm.

Sē vedem cum am urmat la facerea cālendarului din anul 1901.

În anul 1901 Triodul intră în 21 Ianuarie.

Ce glas cade pe ziua de 21 Ianuarie? Mergem la tabela anului 1900. În 1900 Paștile au cādūt pe ziua de 9 Aprilie, această ni-o arată tabela dela finea Evangheliei. Mergem acum la tabela dela 9 Aprilie, și acolo aflăm, că pe ziua de 21 Ianuarie vine glas 1 vosc. 1.

Dacă vom numēra Duminecele dela Rusali, aflăm, că Dumineca această este a 34.

Trecem la partea a 2 din articolul Părintelui Babeș.

Glasurile între Paști și Rusali se normēză la tabela, în care zi cad Paștile.

În 1901. Paștile cad pe ziua de 1 Aprilie.

Luăm tabela dela 1 Aprilie și aflăm

La Dumineca Tomei, vosc. 1. La Dumineca Mironosițelor glas 2 vosc. 4. La Dumineca Slăbănogului glas 3 voscrēsna 5, și așa mai departe. Ordinea această altcum se observă în toate casurile între Paști și Rusali.

Aceste am ținut se le public la provocarea publică a Părintelui George Babeș, căruia altcum dimpreună cu mine orice om iubitoriu de buna rēnduieală în biserică i va esprima complăcerea pentru interesul ce pōrtă de lucrurile bisericesci.

Dacă în seminarium altcum s'a învățat, atunci rēu s'a învățat.

Sibiu, 8 Februarie, 1901.

Mateiu Voileanu
asesorist consist.

NOUTĂȚI

Din diecesa Caransebeșului. Săm-bătă a împlinit Preasāntia Sa episcopul Popea vērsta de 75 ani. Din acest prilej asessorii consistoriali, întruniți pe acea zi la ședința plenară, au făcut frumoșe omagii bētrānului episcop. Discursul de felicitare a fost rostit de protopopul Dr. G Popovici de la Lugoj.

*

Din diecesa Aradului. Zilele acestea Preasāntia Sa episcopul dieceșei aradane a dat un cerculariu, în care provōcă pe protopopi se fie cu mai multă grijă la afacerile bisericesci și școlare. Deosebi se caute a reținē pe credincioșii de la treceri la altă confesiune, ear' pe preoțime o sfātuesce se trăiască în bună înțelegere cu învățatorii și cu poporeni, și se se feriască de tapte ce ar putē se-i stīrbiască din autoritatea și respectul poporului față cu ea.

— În legătură cu o notiță a noastră despre trecerile din Mico-Lazuri, pentru care contrații aradani se năpustiseră foc asupra noastră, amintim că „Bis. și Școlă“ în numărul de alaltăieri revenind asupra cestiunii, constată că trecerile provin din „nemulțămirea poporului cu preotul și notarul, care nemulțămire o exploatăză și mārșesc intrigile și ademenirile preotului papistașit Eugen Ardelean din satul Buciumi, care împreună cu oficialii episcopatului roman-catolic îi seduc pe ȳmeni cu tot felul de promisiuni și bunătăți dacă se vor papistași“.

*

Archiducelui Francisc Ferdinand, i-s'a conferit din partea regelui Edward VII. ordul Bath în gradul de mare-cruce.

*

„Panteon bisericesc“. Domnul Teodor Pop, preot în Bucerdea-vinōsă ne comunică următoarea idee frumoșă:

Despre „Statutul organic“ al bisericei gr. or. din Transilvania și Ungaria nu încep dispute, vorbiri lungi și comentarii largi spre a-i arăta neprețuită valōre. În această carte se cuprinde: limba, legea și naționalitatea noastră; apoi aceasta cine le pōte prețui? Deci cu tot dreptul „Statutul organic“ se pōte numi: Cartea de aur a bisericei noastre.

Un dor ferbinte aș avē, de a vedē în un tablou mare pe autorul seu principal: Marele arhiepiscop și metropolit Andrei Baron de Șaguna, încunjurat de toți contemporanii sei, cari au conlucrat la acest statut, ori un Panteon bisericesc, cu biografiile tuturor conlucrătorilor, care se se pōtă alătura la Statutul organic spre cea mai plăcută și mai dulce suvenir.

Dacă până acum nu s'a făcut acest lucru, acum cred a fi timpul bine venit, până când mai sunt încă în viață bărbați iluștri, cari au conlucrat cu marele și nemuritoriul arhiepiscop și Metropolit Andrei.

Din multe, ba din toate punctele de vedere ar fi de dorit a se compune un panteon bisericesc, care se se edee în periode anumite, din partea bărbaților competenți, cari ar vrea și ar putē lua această lucrare asupra lor.

Cred că nu mi-se va lua în nume de rēu această dorință.

Theodor Pop.

*

Dar pentru biserică. Prea Onorata direcțiune dela Cassa de păstrare din Seliște, a binevoit a ne trimite din venitul de bine-faceri, pe sama bisericii nōștre din Sieul-mare 20 corōne. Pentru acest prețios sprijin ne ținem de plăcută datorință a esprima și pe această cale profunda noastră mulțămită. În numele întregii comune, bisericesci, Sieul mare, în 10 Februarie 1900. David Rusu paroch și președinte.

*

Cei mai bētrāni deputați în dieta ungară sunt: kossuthistii Iosif Madarász și Alexandru Janicsáry, și contele Coloman Nakó (guvernamental). Madarász e trecut de 80 ani, ear' ceilalți doi au împlinit această etate șēptēmāna trecută, Janicsáry în 21, ear' Nakó în 22 Februarie.

*

Conducători harnici. La îndemnul și stăruințele parohului Ioan Blaga și ale învățătorului Ioan Boldea, în Duminica lăsatului de carne s'a înființat în *Jibert* o societate de temperanță, în carei membri au pus vot, că un an de zile nu mai intră în birt. Pentru-ca membrii societății, în loc de duhorea, birtului cu prilejurile la multe fapte bune, se alba o distracție și mai plăcută și mai folositoare, conducătorii societății au hotărât să țină seara așa numite *șezători literare*, în cari membrilor societății se li-se cetiască din ziar articoliu potrivit priceperii poporului, cărți de conținut moral și instructiv, etc., și astfel să stărniască și în ceilalți locuitori interes și voie de a se face membri ai societății.

Lucru bun și folositoru au dăvârit prin acesta parohul și învățătorul s'en Jibert, și merită să fie imitați și de ceilalți cărturari de la sate.

† **Laurențiu Cutcan**, parohul gr.-or. din *Oarda de Jos* (tracul Albei-Iulie), a răposat Mercur, în etate de 56 ani. În mormentarea s'a făcut Vineri (22 Februarie st. n.) la jalea soției Ana, fiu George, Valeriu și Rașla maritată F. Ūveges.

O luptă cu urșii. Sătēnca Maranda Stan din satul Hirja județului Iași, ducēndu-se spre casa pădurarului, așezată în vecinătatea pădurii, a fost întâmpinată de o ursoaică însoțită de doi pui.

Sătēnca vēzēndu-se în pericol s'a suit binișor într'un brad.

Ursoaica auzind șgomot s'a repezit la copac și urlând îngrozitor l-a luat în brațe cautând a-l scōte din rădăcină.

Pădurarul I. Iftenie, auzind țipetele și urletele ce veniau din spre pădure, și-a încercat pușca, a luat și o bardă și iușindu-și pasul s'a coborât în vale să vadă ce e.

Priveliștea era fiorosă; și pădurea clo-cotea de urlete și strigatele desnădăjduite ale biete sātēnce.

Voinicul pădurar, îndosindu-se după un brad și-a potrivit bine pușca și a descărcat-o în namila de dihanie. Ursoaica rănită de moarte, urlând ca fulgerul s'a repezit calăuzită de dunga albastră a fumului de pușcă și prim- vōind în brațe pe Iftenie s'a încēns, o luptă vōincescă. Lupta a fost crēncinā, neasamuit de desnădăjduitor cum nu se pote încheia în cuprinsul neincăpător al slovelor.

Iftenie, preveștător și deprins cu întēm-plări de felul acesta, — ca toți sātēni din creierul muntilor, a scos cușitul din brēu, slujindu-se cu el după cum e obișnuința în asemenea împrejurări. După o luptă înver-samată, în ultima clipă, când curajosul pă-durar simțea că-și pierde puterile, într'o in-cordare supremă, a mai dat o lovitură de cușit infuriatei ursoaice.

Cușitul fusese implantat drept după ceafa ursoaice. Un urlet prelung tânguitor mai sfășie liniștea pădurii și ursoaica biruită se rostogoli la pământ ca trăsnița.

În urmă sosind din sat doi sātēni, Iftenie grav rănit a fost dus pe brațe acasă la pădurarie, d'împreună cu sātēnca, ce tot drămul a sa-rutat fruntea pădurarului, bine-cuvenându-i că i-a scăpat viața dintr'o așa cumpănă.

Brōsce și insecte în stomacul unei copile. Din Batz ni-se scriu următoarele: Copila orfană de părinți, Marina Gheorghescu din Călanul mic, comitat Hunedoara, la 6/19 Februarie 1901 a vomat 3 brōsce și 2 insecte; de atunci până acum în continuu vomēză brōsce și insecte.

Un munte în prăbușire. Valea Travers de la pōlele muntelui Iura, la Neu-Chatel în Elveția, e amenințată de mare primejdie. Așezată, în apropiere de *Noirag* este o fa-brică de ciment, care mai mult de șezececi de ani deja își scōte materialul din marile cariere de ciment și piatră ale muntelui. În acest lung timp lucrările de exploatare au necesitat subminarea muntelui așa de mult, în cât tunelurile au luat o întindere de ne-creșut. Multe din acestea sunt în părăsire încă de mai mulți ani, și sub greutatea mun-telui pareții lor au început să crepe și astfel să amenințe cu prăbușire.

Cercetările geologilor au constatat în păreții acestor tuneluri crepături în lățime de câte optzeci centimetri, ear' din afundă-mile muntelui se aud une-ori vuetē ce samēnă a tunet.

Pe baza acestor constatări geologii sunt de părere că întreg muntele e deja în miș-care, amenințând să se prăbușiască în valea Travers. Acum prin ținuturile acelea e ger cumplit, care ține încă totul în amorțire; nu este echisă fusesse temerea, că pe timpul des-ghețului munte se va prăbuși. În cazul acesta stâncile și cele peste un milion de chilometri cubici de pământ vor astruca sa-tele din vale, șoseaua și calea ferată, și a bună seamă va astupa și alvia rîului *Aoreuse*, care astfel va trebui să inundeze întregi ți-nuturile vāi.

Autoritățile au început deja să iee tot felul de mēsurī de precauțiune, pentru a re-duce primejdia la minimul posibil. Înainte de tōte plānuiesc acoperirea alviei rîului astfel,

ca apa să-și pōtă avē scurgere normală — suterană — chiar și în cazul prăbușirii muntelui.

Știri mārunte. Mercuri a răposat în Toulouse, în etate de 63 ani *Armand Syl-vestre*, bun novelist și poet francez. — Cetățēnii orașului Niș, a doua capitală a Sērbiei, au hotărât să ridice lui *Milan* un monument. — În Rusia, conform publicațiunii statistice „Rusia la sfēșitul seclului XIX”, se află 850.000 de Romāni. — Mercuri a fost în *Bruxella* un incendiu teribil, căruia au căzut jertfă și doi pompieri. Întrē mulțimea de edi-ficii au ars și două fabrici. Paguba e douē milioane de franci. — Institutul de credit „Timișana” și va ține adunarea generală în 18 Martie st. n. — Institutul „Albina” și ține adunarea generală în 23 Martie st. n.

Ocaziune rară. Se caută spre cum-perare „Telegraful Român” din Sibiu. Anul 1853 Nr. 1 2 3 5 6 7 8 9 10 13 14 15 16 18 19 20 21 22 24 25 26 27 28 29 30 31 33 34 35 până la 54 57 58 60 61 62 63 64 66 67 68 69 70 71 73 74 76 77 78 79 80 81 82 83 85 87 88 89 90 91 92 93 96 97 99 100 101, cu 20 fileri numărul.

Anul 1854 Nr. 3 8 9 10 12 27 40 44 66 70 78 și 90.

Anul 1855 Nr. 1 2 3 10 14 15 16 23 —52 și 94.

Anul 1856 Nr. 3 28 39 40 41 42 43 44 55 58 60 66 67 72 73 74 75 77 87 88 90 91 94 102.

Anul 1857 Nr. 6 9 14 17 34 35 41 62 65 70 72 76 77 87.

Anul 1858 Nr. 2 4 7 11 12.

Anul 1859 Nr. 3.

Anul 1860 Nr. 25 28 42 43 51.

Anul 1861 Nr. 2 3 6 7 18 22 33 39 40 44 45.

Anul 1862 Nr. 66 68 72 90 97.

Anul 1863 Nr. 16 18 22 23 24 29 32 37 39 40 42 43 45 84 85 86 și 96.

Anul 1864 Nr. 36 50 70 71.

Anul 1865 Nr. 6 84 și 89.

Anul 1866 Nr. 1 4 20 35 41 42 43 52 64 68 69 și 96.

Anul 1867 Nr. 21 46 52 54—72; 74 75 76 77 78 79 80 82 83 84 85 86 87 88 89 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 103 și 104.

Anul 1868 Nr. 1—51 58 59 60 65 84 98 99 100 101 102 103 și 104.

Anul 1869 Nr. 1—80.

Anul 1870—1876 plătesc cu 10 corōne anul complet.

Anul 1877 Nr. 1—47 49 50 51 57 58 și 70. Din numeri singuratici plătesc cu 20 fileri numărul.

Anul 1881—1897 plătesc anul complet cu 10 corōne.

2. *Concordia* a 1861 Nr. 1 2 3 4 5 6 8 9 10 12 14 16 17 22 30 33 35 36 până la 31 Decembrie.

Anul 1862 Nr. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 64 66 67 68 69 70 74 97—104.

Anul 1864 Nr. 1 39 45 102.

Anul 1865 Nr. 85 102 103.

Anul 1866 Nr. 57 75 76 77 79.

Anul 1868—1870, cu 10 corōne anul.

3. „*Federațiunea*” anii: 1869—1876 cu 10 corōne anul complet.

4. „*Patria*” 1871 și 1872 cu 8 corōne anul.

5. „*Organul Luminărei*” de Timoteiu Cipariu pe 1847—1848.

6. „*Organul Luminărei*” 1848 Blaj.

7. „*Expatriatul*” de Cesar Boliac Brașov, 1849.

8. „*Familia*” anul 1865: Nr. 6 7 8 10 11.

Anul 1870 Nr. 1 2 3 41 43 52.

Anul 1871 Nr. 13 20.

Anul 1870 Nr. 6.

Anul 1873 Nr. 1 2 3 5 16 18 32 34 35.

Anul 1874 Nr. 12 13 14 15 20 21 23 32 35 50.

Anul 1877 Nr. 1 și 9.

Anul 1880 Nr. 1.

Anul 1881 Nr. 48 56 78 80 84 86.

Anul 1882 Nr. 37 52.

Anul 1883 Nr. 6 7 11 15 17 18 27.

Anul 1886 Nr. 34 42 43.

Anul 1887 Nr. 22.

Anul 1889 Nr. 3 17 21 22 26 27 29 35 41 50 51.

Anul 1891 Nr. 21 și 52.

Anul 1892 Nr. 3 4 5 6 7 8 9 13 18 19 26 42 46 47 48 49 50 51.

Anul 1893 Nr. 1 2 3 6 9 16 27 34 39 45 51.

Anul 1895 Nr.

1. „*Luminătorul*”, Timișoara. Anul 1880 Nr. 1 16, anul 1881 Nr. 97 104, anul 1882 Nr. 60 65 67, anul 1883 Nr. 68 și 76, anul 1884 Nr. 7 13 14 și anul 1893 Nr. 94 95 și 96.

10. „*Gazeta poporului*” Timișoara 1887 Nr. 11 51, anul 1888 Nr. 4 25 26.

11. „*Gazeta Transilvaniei*” Brașov, 1841 Nr. 34 35 41 51 52, anul 1844 Nr. 6, anul 1845 Nr. 53, anul 1847 Nr. 5 8 53—104,

anul 1848 Nr. 1 2 3 4 5 6 8 21 55 79, anul 1849 Nr. 1—17, anul 1850 Nr. 13 40, anul 1853 Nr. 62 89 103 104, anul 1855 Nr. 2—15, anul 1856 Nr. 27 31 32 33, anul 1857 Nr. 1 2 12 13 25 41 101, anul 1858 Nr. 70 71, anul 1859 Nr. 1 24 29, anul 1883 Nr. 102 anul 1870 Nr. 1—16.

Anul 1871 Nr. 42 43 44 45 46 72 91 93 94 96—104.

Anul 1872 și 1873 tot complet fiecare cu 10 corōne.

Anul 1874 Nr. 1 5 6 2 61.

Anul 1877 Nr. 1 2 10 22 23 24 33 54 61.

Anul 1879 Nr. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 18 86 Fie care număr cu 20 fileri.

12. „*Fōia pentru minte*”, anul 1839 Nr. 37, anul 1846 Nr. 1 42 51, anul 1845 Nr. 27, anul 1846 Nr. 20 26 27 32 45 48 50 52, anul 1847 Nr. 20 23 49, anul 1848 Nr. 28 32 36 37 38 39 40 41 42 46 47 48 50 51 52.

Anul 1849 Nr. 1 2 3 4 5 6 7 8 9.

Anul 1850 Nr. 1 21, anul 1851 Nr. 28 30 31 32 33 24 36 38 39 48.

Anul 1852 Nr. 9 20 25 și 29.

Anul 1853 Nr. 7 13 15 16 18 19 20 21 29 30 31 32 33 34 37 39 43 46 47 51 52.

Anul 1854 Nr. 10 16 17 19.

Anul 1855 Nr. 35 și 53, anul 1856 Nr. 1 2 3 4.

Anul 1857 Nr. 8—52, anul 1858 Nr. 30.

Anul 1859 Nr. 1 2 3 41 42.

Anul 1862 Nr. 4 7 10 12 17 25 26 27 28 29 30 32 33 36 39 40 42 44 45.

Anul 1863 Nr. 22 24 28 29 30.

Anul 1864 Nr. 1 2 3 4 5 6.

Numeri singuratici se plătesc cu 20 fil.

Cine are cēvata de vindere din aceste foi să se adreseze Dlui Emilian Micu în *Bélincz* (Temesmegye) Ungaria.

PARTEA LITERARĂ.

Concubinatul

originea și cauzele lui, relele ce rezultă din el și mijlocele pentru împedecarea și stîr-pirea lui

de *Gavril Hango.*

(Urmare.)

Lipsa predicării intensive a cuvēntului lui Dumnezeu.

Ca a două cauză a sporirii concubina-telor, și după părerea mea cea mai principală, putem constata: lipsa predicării intensive a cuvēntului lui Dumnezeu preste tot, în—și afară de biserică. De unde se cunōscă poporul de ajuns frumșea fecioriei și a vōduviei cu-rate, dacă nu i-se predică cu vreme și fără de vreme, cum zice apostolul? De unde se cunōscă acea urciunea curviei și mārimea relelor ce rezultă din ea, atât pentru fericirea lui temporală, cât și mai cu sēmă, pentru fe-ricirea lui eternă, dacă preotul tace? Iar vōdēnd, că despre aceasta nici nu-i se mai predică, ori i-se predică fōrte rar, crede, că curvia și concubinatul nici nu e păcat așa mare. Apoi nu arareori am auzit preoți cân-du-se, că nici nu sunt predici potrivite pen-tru acest scop, și uită de datorința ce o au ca păstori sufletesci de a-și compune ei în-șiși astfel de predici după trebuințele po-porului lor. Dar' nu stă afirmațiunea, că nu am avē astfel de predici și că literatura noastră bisericescă ar fi săracă de tot pe terenul elo-cinței sacre. Pofțescă numai fiecare preot a-și abona regulat barem câte o revistă bisericescă și va afla desule pentru tot felul de tre-buințe. Firesce, unele vor trebui prelucrate după împrejurările lor locale. Ba încă cunosc eu literatura bisericească noastră, pot afirma, că avem deja atâtea predici, încât să predice un preot zeci ani de zile regulat în tōtă Dumineca și sērbătōrea, tot nu ar ajunge să le ros-tescă pe tōte, fără să compună el însuși ba-rem una. Înțeleg predicile, nu numai cele din colecțiuni, ci și cele publicate prin dife-ritele reviste. Ce să facem însă, dacă suntem cufundați cu totul în mocirla materialismului și a lenei, și suntem lipsiți de idealism, de zel și de sentimentul de jertfă pentru biserică și popor! Iisus a zis mai întēiu: „Mergēnd învēțați și numai apoi „botezând”. Și în privința acestă putem lua' exemul dela cle-rul altor biserici. Onōre esecțiunilor! Prin predicarea intensivă a cuvēntului lui Dumnezeu putem preveni și împedeca unele rele, așa și concubinatele; și dacă tocmai nu ni-ar succede în tōte cazurile, totuși paralisăm lă-tirea lor și mai tārziu pōte le stîrpim de tot. Deci „mergēnd învēțați tōte nēmurile”.

Lipsa administrării intensive a sacramentului penitenței mai cu sēmă la tinerime.

Ca a treia cauză a sporirii concubina-telor consider: lipsa administrării intensive și corecte a sacramentului penitenței mai cu sēmă la tinerime.

Nu demult mi-s'a dat trista ocaziune să cetesc în „Telegraful Român” (Nr. 114 a. c.) un articol reprodus dintr'o fōie străină (Alkotmány Nr. 251 a. c.), în care se fac cele mai grele imputări preoțimeii noastre în acesta privință. Iată, ce se scria: „Zeci de ani trec, fără ca în anumite comune preotul să țină predică. Ear' cât privește educați-a religioasă sufletescă, știu tocmai din un fiitoriu oraș episcopesc un cas, zice autorul articulu-lui, că preotul neunit a respins dela mār-turisire o fată de 14 ani pe motiv, că încă nu e de 17 ani. În Bihorul întreg e rușine pen-tru o fată greco-neunită, dacă se prezentă la mār-turisire înainte de a se fi mārțat. Cunos-casuri, că pe copii și ōmeni în etate preotul i-a absolvat cu grāmada, deodată, fără nici o mār-turisire”. Ear' într'alt loc: „În biserica aceea nu există nici un felu de viață reli-gioasă. Repet, nici un felu de viață religioasă. Catechisarea poporului în biserică și școlă se negli-gă din ideletnicire”, și iarăși într'alt loc: „Potuți, învēțați și conduceți spre bine acel sērman popor! Iată dar' cum suntem carac-terisați de străini în activitatea noastră preo-țescă; și de aceea și cerculezetele cele multe ce ni-le adresează fōrte des autoritatea biseri-cescă supremă la diferitele ocaziuni pentru catechisarea tinerimei și învēțarea poporului. Adevērat, că articolul menționat l'a scris un dușman al bisericeii, cu scop de a ne discre-dita înaintea guvernului, ca să nu ne concēdă înființarea episcopilor nōue proiectate, ca unor nevrednici, în realitate însă ca să nu ne putem apăra contra proselitismului altor biserici, — dar' judecānd drept, nu e lipsit de tot de adevēr, căci indirect se confirmă și prin cerculezetele archieresci menționate. — Știu, că mi-se vor face și deastădată impu-tări, că ear' batjocoresc preoțimea când constat steliu de lucruri; dar' nu le pot tăcea, toc-mai pentru salvarea onōrei acestei preoțimi și pentru binele poporului, căci cunoscēnd cauzele rēului, acesta mai ușor îl vom putē îndrepta, dar' numai îndreptāndu-ne mai în-tāiu pe noi înșine.

Dar' ni-se va face obiecțiunea: cui să predicăm și pe cine să mār-turisim, dacă nici poporul în etate, nici tinerimea nu vine la biserică și la mār-turisire?

Așa e. Firesce însă, că nu vine, dacă s'a neglijat catechisatiunea în școlă, ear' în bi-serică se pune tot cantonul se-i cetescă ve-chile căzani și nu i-se face nici o variațiune în predicarea cuvēntului lui Dumnezeu după treuinițele lui actuale, ear' în administrarea sacramentului penitenței se fac abuzuri ca cele înșirate mai sus și altele prin aplicarea de canōne și epitoimi anticanonice, mai cu sēmă de a-l exploata materialicește în favorul per-sonal al preotului.

Acēsta încă este una din cauzele esen-țiale, cari contribuie la sporirea concubinate-lor. Deci se-o delaturām. Cum? Voiu arāta la alt loc. (Va urma)

Cărți și reviste.

A apărut:

„*Candela*”, revistă bisericescă-literară, redactată de profesorii Dr. Emilian Voitschi și Isidor Vorobchievici (*Cernăuți*, strada Fran-cisc Nr. 33), fasc. 2 (Februarie), avēnd ur-mătorul sumar: Argumentul cosmologic și fisco-teologic sau teologie pentru esis-tența lui Dumnezeu, de Dr. Găina; Dogma despre încarnățiune după doctrina bisericeii ortodoxe, de Dr. Saghin; Indicațiuni prac-tice cum se procedă învēțatoriul la împār-tășirea învēțămintului din religiune pe baza catechismului mic în cl. I. și II. a școlē-lor primare, de Bendas; Proverbele lui Solomon, traducere și explicare după textul masoretic, de Dr. Voitschi, — și alte comunicări de inter-es bisericesc și scolar, întrē cari: „Ceremo-niile împreunate cu cetirea pericopelor biblice”, „Biserica ortodoxă la Siro-Chaldrēi și în Per-sia”, etc.

„*Candela*” apare odată pe lună și costă 8 corōne pe an.

